

Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
bibteo@fer.hr

Duhovno zvanje u Bibliji

Stari zavjet

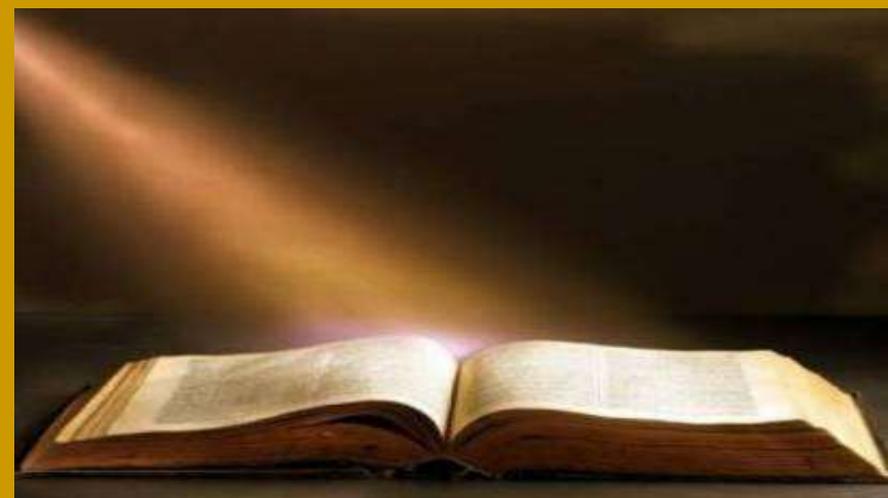

Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
bibteo@fer.hr

FER

Biblijska teologija 1

FER, zim. sem. 2021./22.
doc. dr. sc. Niko Bilić, SJ, FFRZ
Tanja Lakić, mag. theol.

<http://www.fer.unizg.hr/predmet/bibteo1>

Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
bibteo@fer.hr

Duhovno zvanje u Bibliji

Stari zavjet

Samuel (1 Sam 3)

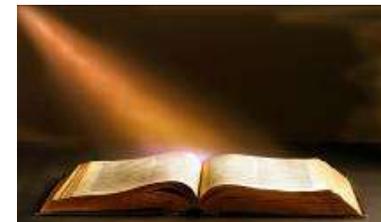
Gideon (Suci 6-8)

Izaija (Iz 6)

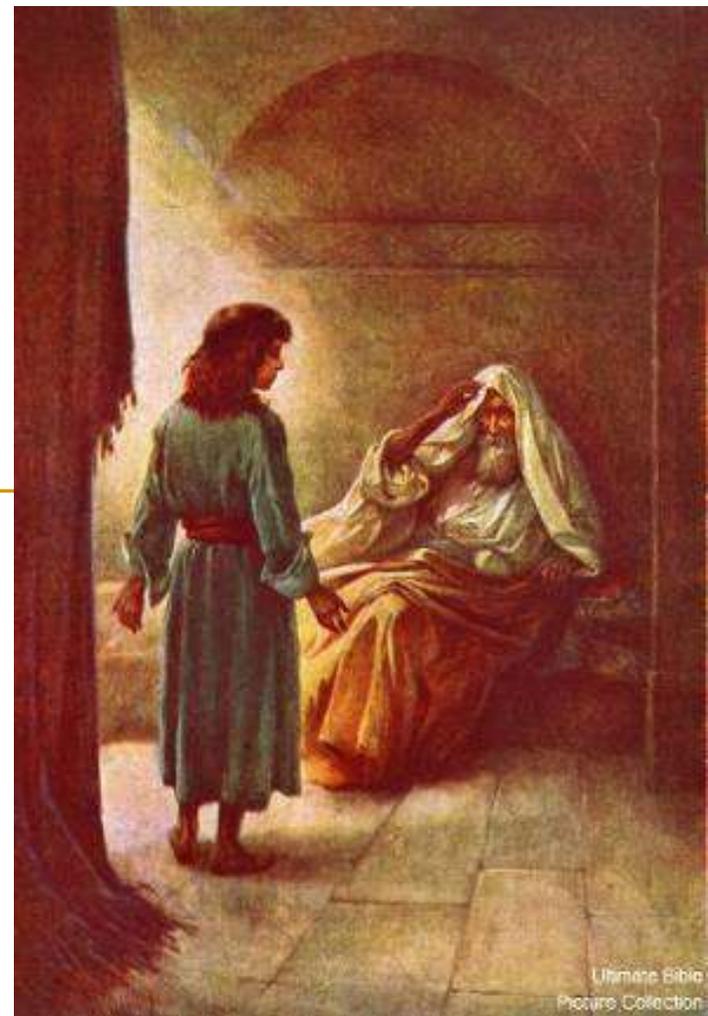

Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
bibteo@fer.hr

Zvanje proroka Samuela

**1 Sam 3
u biblijskom
kontekstu**

Od majčine utrobe

- Majka polaže zavjet (1 Sam 1,11) – *kakav?*
- “Ako mi *daš* sina...
- ...*dat* ću ga יהוה”
 - Je li molitva uslišana (זכר *zākar* v11.19)?
- sjeti me se (v11) → sjeti je se (19)
 - Tko Samuelu daje ime (v20)?
- Majka:
 - “njegovo (je) ime Bog” שם *šem* + אל *'el*
 - Vjerna majka (v28)?
- Ispunja zavjet: “vraćam ga” (v28)

- Briga za sina u 2,19?
- Donosi mu veće odijelo (2,19)

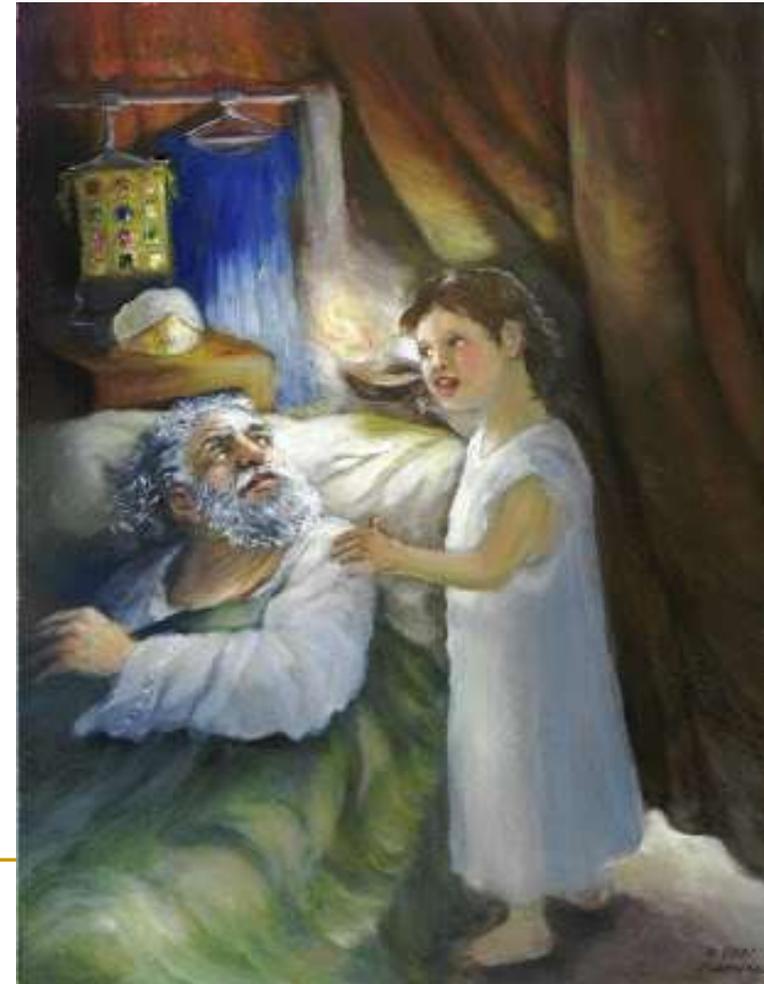
Dječak Samuel

- ❑ Gdje je “mali” (נער *ná'ar* 1 Sam **1,24**)?
- ❑ usp. Izl 33,11; Jr 1,6
- u svetišću (1 Sam 1,24)
 - ❑ Što radi u **2,11.18; 3,1**?
- služi Gospodinu (3x)
 - ❑ Koliko puta Božji zov u 3,4–10?
- 4x (1 Sam 3,4.6.8.10)
 - ❑ Što čuje od Boga (**3,11–14**)? usp. **2,27–36**
- sud za Elija (3,11–14) već najavljen u 2,27–36 (čovjek Božji rekao osobno): sinovi zastranili

Plodna pedagogija staroga svećenika

- “Evo me, zvao si me” (1 Sam 3,5s.8) – *kome?*
- Eliju, svome učitelju
 - Koji elementi iz 1 Sam 3,9 u v10?
- יהוה (1x v9 HB, Šarić) – *tko zove*
- "Govori!" (2x v9s) – *što će reći*
- Samuel spreman *slušati* (v9s)
- Priznaje se *slugom* (v9s)
 - Dolazak Božji u v10?
- “doći, stati” – pravi susret (v10)

Dublja struktura dijaloga

■ *Tko govori i kome:*

□ u v1-9?

■ Samuel + Eli → □ יהוה + Samuel

□ u v10–14?

■ יהוה + Samuel → □ יהוה + Eli

□ u v15–18?

■ Samuel + Eli → □ יהוה + Eli

■ -----

□ u v19–21?

■ יהוה + Samuel

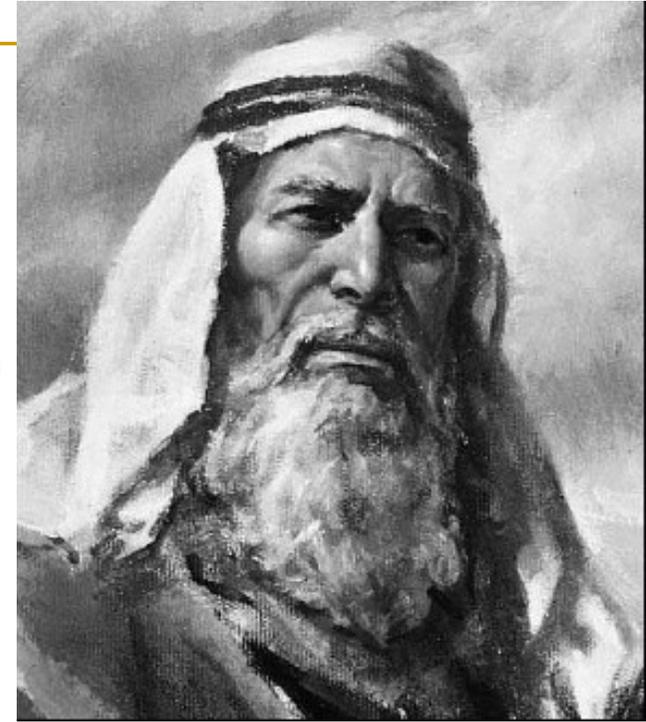
□ 3 dijela i epilog – rezultat u **3,19**:

■ יהוה sa Samuelom (3,19): Iz majčine i svećenikove u Božju školu

Rezultati

- יהוה se objavljuje (1 Sam 3,21) ⇔ v1
 - ⇔ rijetko (3,1)
- “Riječ Božja” (HB 3,21) → “riječ Samuelova” (4,1)
 - *Samuel autoritet: kome, kakav (3,20)?*
- “sav Izrael” (v20)
- istinski prorok: נביא ליהוה *nabi' ladonaj* (v20)
 - Prorok *Jahvin (KS), Gospodnji (Š.)* – koji pripada Bogu
 - *Samuel poziva u 7,3:*
- Vratite se svim srcem... upravite srce Gospodinu i njemu jedinom služite (7,3)
 - *Funkcija u 7,6.15.17:*
- Sudac (v6.15.17) – voditelj zajednice

Neuspjelo zvanje?

**Gideonov uspon
i pad
(Suci 6-8)**

Božji poziv

- Uvod (Suci 6,1-10): Što rade Izraelu u **v4**?
 - “uništavaju urod, ne ostavljaju ništa”
 - Tko (6,3.33; 7,12), rok (**v1**):
 - Midjan, Amalek, Istočnjaci
 - 7 godina (40 g. mir 8,28)
 - → v1-6 međunarodno gospodarsko izrabljivanje, potpuno
 - v8-10 teološki razlozi –
 - otkriva נביא *nabî* (v8)
 - optužba u v10b?
 - “niste slušali moj glas”
- I. susret s Bogom (**v11-24**)
 - Preko posrednika (**v11.20**)
 - I izravno (**v14.23**)
 - ključna riječ: **ישע** *jāša*
(8x 6,14s.31.36s; 7,2.7; 8,22)
 - “spasiti, pomoći u nevolji”
 - Poslan (שלה *šalah* 6,15) usp. prorok (8)

Početak s Bogom

□ II. Kada? (Suci 6,25.27), što? (v25-27)

- još iste noći
- podiže pravi žrtvenik (25-27)
- 6,27-32: početak djelovanja od teološke dubine
- *Očev* oltar Baalu (6,25)

□ III. Što Gideonu čini Duh u 6,34?

- *odjeven* Duhom *לַבַּשׁ* *lābaš* (6,34)

□ Plod: što radi Gideon? (v34s)

- okuplja rod (v34)
- pleme (v35)
- i druga tri plemena (v35)

- → javno, protiv vanjske nevolje

□ Još 3 susreta s Bogom

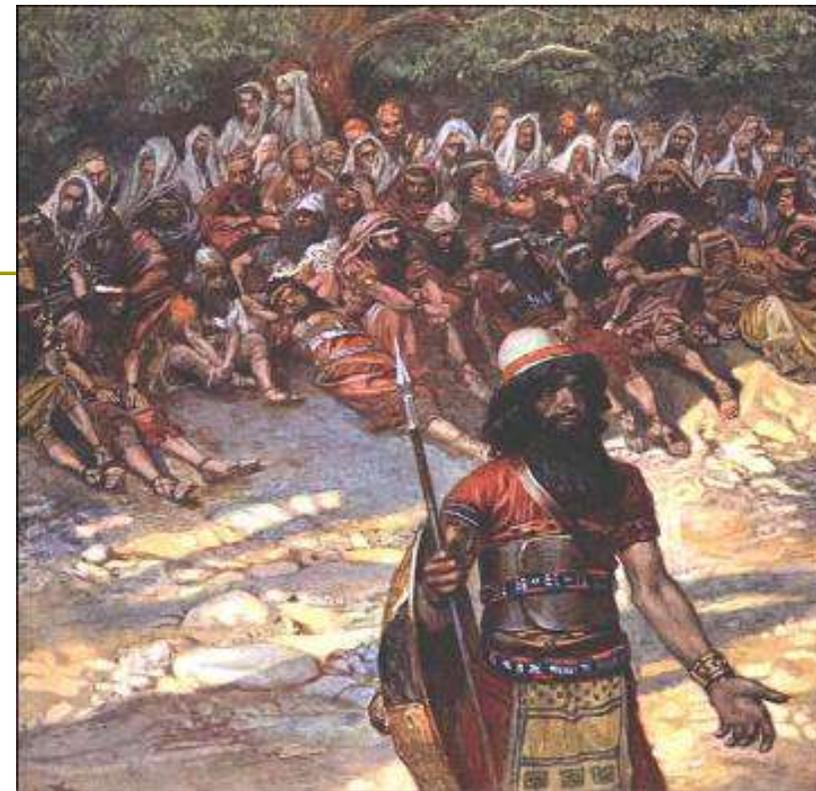
Božji znakovi

- 1. znak: u **6,20s**
 - ljevanica i paljenica pod hrastom (6,20s)
 - Gideon provjerava u 6,17:
 - “Ako sam našao milost...”
- Runo: (2. znak) **6,36-38** – (3. znak) **6,39s**
 - 2. samo vuna skuplja rosu (6,36-38)
 - 3. samo vuna ostaje suha (v39s)
 - Gideon provjerava u 6,36:
 - “Ako zaista hoćeš...”
- smanjena vojska – koliko ljudi u **7,3? U 7,8?**
 - 4. znak: od 32.000 ostaje 10.000 (7,3 usp. 6,34s)
- 5. znak: ostaje 300 (7,6-8)
- Božja pedagogija –
 - 2x “previše ljudstva” (7,2.4) – razlog u v2?
 - Moguća oholost
- 6. san u midjanskom taboru (7,13):
 - Kruh ruši šator (v13)
- Tumačenje u 7,14?
 - “Gideonov mač”
 - Usp. *blokiranje* חָמַם + v22
- Gideon reagira u 7,15?
 - klanja se (v15)
 - priznaje Božju moć: יהוה

Promašaji i teškoće

- *Rezultati u Suci 8,27b:*
- **Idolopoklonstvo (8,27b): “sav Izrael bludi”**
 - יהוה vama (v23), meni zlato (24-26)
 - Posljedice: Gideonov sin ubija braću (9,5)
 - *Koji osjećaj u početku (6,27)?*
- **strah (6,27) – tako i u 7,10:**
- **kod izviđanja, Bog zna (7,10)**
 - *Gdje se iznevjerio? (8,4.15-17.20)*
- **Prešao granicu (8,4) – “spasiti Izrael” (6,14)**
- **Osveta nad Sukotom i Penuelom (8,15-17)**
- **Tjera sina na ubijanje (8,20)**

- *U čemu je problem?*
- **Od sredine c7 prestaje komunikacija s Bogom**

Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
bibteo@fer.hr

“Koga da pošaljem?”

*Zvanje
proroka Izaije
u Iz 6*

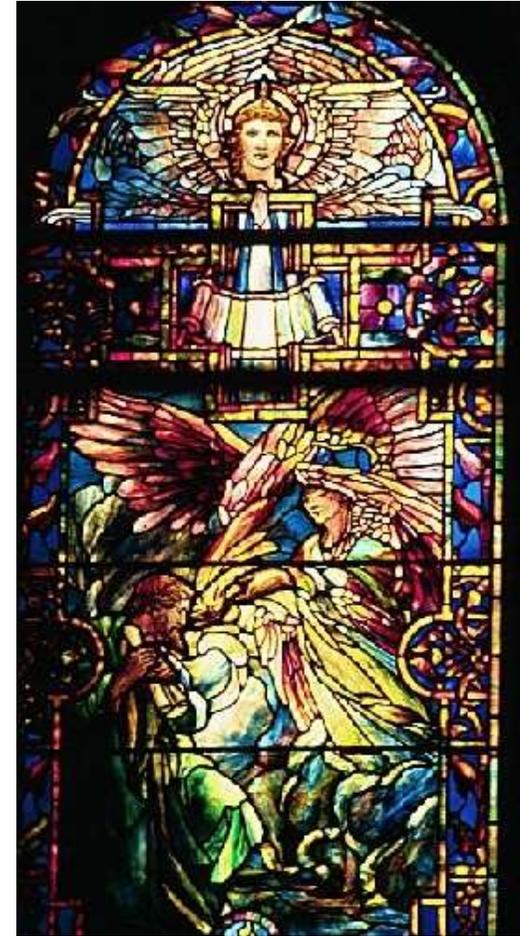

Proročko zvanje

- Početak “velikih proroka”
 - Koga Izaija vidi u **Iz 6,1.5**?
 - “Vidio sam Gospodina” (v1), יהוה (v5)
 - Kakvu funkciju ima Bog u **v5**?
 - *kralj*: 6,5 ← 6,1 מַלְאֲכַי *mālak*
 - Gdje se zbiva zvanje? (**v1.4**)
 - Svetište (*hekal* v1); hram (4)
 - *Prigovor* (**v5**):
 - “čovjek nečistih usana” (v5)
 - *Znak* (**v6s**):
 - Užareni ugljen do usana (6s)
-
- 2x נגה (*nagâ*) dosegnuti (v7)
 - *Nalog* (Iz 6,8s):
 - “Koga da pošaljem?...
Idi i reci!” (v8s)
 - *Nevolja* (u kontekstu 5,26):
 - “narod daleki hita”
 - *Potpora*:
 - Silno viđenje u 6,1–4

Nečistoća i očišćenje

- Tko ima “nečiste usne” u **Iz 6,5**?
- Prorok i narod (v5) – “zagađena” komunikacija
 - Tumačenje za *znak* u **v7**?
- Oproštenje=pomirenje: כפר kipper “pokriti” (v7) – usp. Lev 4.16
 - hrv. “pokriti dugove”, “pokrovitelj”...
- שלח šalāḥ poslati (2x v8) i הלך halak ići (**v8.9**):
 - “Koga da pošaljem?” – “Pošalji mene!”
 - “Tko će poći?” (v8) – “Idi!” (v9)
- “nam” (v8)?
 - božansko zajedništvo (Post 1,26) – serafi (Iz 6,2.6), vojske (v3.5)

The call of Isaiah, Union Congregational Church Montclair, Tiffany Studios

Proročka zadaća

- ❑ Teška zadaća – dvostruka Iz 6,9.10
 - riječ (v9):
- ❑ slušajte, gledajte – nemojte razumjeti (v9)
- ❑ “Ispunja se Izaijino proroštvo...” (Mt 13,14)
 - djelo (v10):
- ❑ *Zamasti srce, otežaj uši, zalijepi oči*
- ❑ A Izaija: vidi, čuje, razumije
 - “Do kada” (6,11)?
- ❑ Do opustošenja (6,11)

- ❑ Na kraju u 6,13 ←
usp. 3x שִׁדְוֹשׁ *qadôš* iz v3
- ❑ “sveto sjeme” (6,13) =
 - odsjaj Božje svetosti iz 6,3